

Wstęp

Książka zawiera materiały III i IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej z serii konferencji cyrylometodiańskich, które z inicjatywy Zakładu Językoznawstwa Słowiańskiego Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie tradycyjnie organizowane są w maju w mieście Biała Podlaska. Konferencje stanowiły także XXIX i XXXIV z cyklu Konferencji Podlaskich.

Termin i miejsce naszego przedsięwzięcia zostały wybrane z kilku ważnych powodów. Region bialsko-podlaski leżący na pograniczu etnicznym, kulturowym i religijnym uwydatnia cele konferencji na temat dziejów Świętych Cyryla i Metodego. Głównym założeniem cyklu konferencji jest ukazanie i utrwalenie postaci, działalności i dziedzictwa braci sołuńskich jako łącznika języków, literatur i kultur poszczególnych narodów słowiańskich oraz jako prekursorów idei ekumenizmu. Wybrany zaś termin wiąże się z obchodami w wielu krajach słowiańskich 11 maja jako święto Cyryla i Metodego. Dzień ten obchodzony jest szczególnie uroczysto w kręgu kultury prawosławnej. Fakt, iż w Białej Podlaskiej znajduje się cerkiew pod wezwaniem Świętych Cyryla i Metodego był dodatkowym argumentem naszego wyboru.

Podczas III i IV konferencji (2007 r. i 2008 r.) Biała Podlaska stała się miejscem spotkania slawistów z wielu polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Polską slawistykę prezentowali badacze z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warszawskiego, UMCS w Lublinie. Obecni na konferencjach byli również prelegenci z Bułgarii (z Uniwersytetu Płowdiwskiego, Uniwersytetu w Wielkim Tyrnowie, Południowo-Zachodniego Uniwersytetu w Blagoewgrad, Bułgarskiej Akademii Nauk), z Białorusi (z Uniwersytetu w Brześciu), z Serbii (z Uniwersytetu w Kragujewcu), z Węgier (z Uniwersytetu w Szeged). Ważnym elementem obu konferencji był udział studentów slawistów, którzy zaprezentowali swoje osiągnięcia naukowe z szerokiego zakresu słowianoznawstwa.

Włączone do tomu materiały zostały podzielone tematycznie na dwie podstawowe części. W pierwszej zatytułowanej *Cyryl i Metody w języku i tradycjach narodów słowiańskich* znalazły się artykuły o problematyce ściśle cyrylometodiańskiej - związane są one w sposób bezpośredni z działalnością braci sołuńskich bądź ich uczniów czy naśladowców. W ramach tejże części wyodrębnia się kilka grup referatów: 1) poświęconych znaczeniu dzieła Cyryla i Metodego w procesie kształtowania się kulturowych tradycji konkretnych narodów słowiańskich (V. Nikolicz, T. Karabowicz, A. Vacheva i N. Papuchiev), 2) analizujących wpływ pisemnych tradycji cyrylometodiańskich na rozwój poszczególnych języków słowiańskich (V. Polomac, M. Tsibranska, M. Mostowska, R. Bońkowski), 3) prezentujących stosunek wobec postaci i dziedzictwa Cyryla i Metodego odzwierciedlony w twórczości określonych literatów, działaczy kulturowych czy autorów pomocy dydaktycznych (P. Karamfilova, M. Valchanova, S. Dmitruk).

Druga część wydawnictwa pt. *Słowiańskie zjawiska językowe, literackie i kulturowe* zawiera artykuły z szerokiego zakresu slawistyki. Prezentują one różną problematykę – są tutaj materiały z dziedziny językoznawstwa, literaturoznawstwa czy kulturoznawstwa słowiańskiego. W pracach językoznawczych rozważane były kwestie z zakresu etymologii słowiańskiej (Ł. Godecki), dialektologii (M. Mihaylov), onomastyki (L. Selimski), gramatyki, leksykologii i słowotwórstwa współczesnych języków słowiańskich (V. Bondzholova, I. Genew-Puhalewa, L. Selimski). Niektóre z referatów prezentują badania z słowiańskiego językoznawstwa porównawczego (J. Mleczo i B. Popiołek, K. Strzępowicz). W grupie artykułów literaturoznawczych znaczna część stanowią badania związane z literaturą białoruską (S. Kowalow, A. Kasperek, I. Macheta), ale można spotkać również prace poświęcone przenikaniu się literatur sąsiednich narodów słowiańskich (M. Żygalova), bułgarskiemu folklorowi (J. Mleczo) lub prace prezentujące różne aspekty tradycji

kulturowych określonych wspólnot narodowych, etnicznych i religijnych (R. Bońkowski, L. Selimski, D. Sawicki).

Pragnę zaznaczyć, iż zorganizowanie konferencji cyrylometodiańskich byłoby niemożliwe bez wsparcia organizacyjnego i finansowego Polskiego Kościoła Prawosławnego, Urzędu Miasta Biała Podlaska, Kolegium UMCS w Białej Podlaskiej, Podlaskiej Fundacji Wspierania Talentów. Za wsparcie i zrozumienie naszej idei serdecznie Państwu dziękuję.

Dziękuję szczególnie Jego Ekscelencji Ordynariuszowi Prawosławnemu Diecezji Lubelsko-Chełmskiej Arcybiskupowi Ablowi i Prezydentowi Miasta Biała Podlaska Panu Andrzejowi Czapskiemu za zgodę na objęcie honorowego patronatu nad naszymi konferencjami.

Książkę poświęcamy pamięci doktora Tsanko Tsaneva – był on wśród pomysłodawców, organizatorów i stałych uczestników naszych konferencji bialskopodlaskich.

Petar Sotirov